

LJUBLJANSKI ČASNIK.

St. 54.

Vtorik 8. Maliga serpana.

1851.

„Ljubljanski časnik“ izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorik in petek. Predplačuje se za celo leto pri založniku *Jožefu Blažniku* 6 gold., za pol leta 3 gold., za četert leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajta še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti znese 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje., za četert leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, kateri more po novi postavi frankiran biti.

Vradni del.

Visoko c. k. dnarstveno ministerstvo je z razpisom 21. Aprila 1851 št. 11325/1014 to le v spolnovanje ukazalo:

Uloge dnarstvenih prokuratorjev v zavarovanje ali iztirjanje tega, kar sirotskih dnarjev ali deposti manjka, nej se je to pri patrimonialnih ali komunalnih oskerbnijah sirotskih ali depositnih uredov ali pri cesarskih uredih skazalo ali se skaže in iz tega namena storjene zavarovanjske naredbe se imajo kot take misliti, ktere se morajo v izgotavljevanju državi pristojne najvišje skerbnijske pravice in somerne dolžnosti prednesti ali napotiti in tadaj niso davšini v začasni postavi 9. Februarja 1850 ustanovljeni podveržene.

Danes bo XXXII. del, III. tečaja 1851 deželnega zakonika in vladnega lista za krajnsko kronovino izdal in razposlan.

V Ljubljani 4. julija 1851.

Od c. k. vredništva deželnega zakonika za krajnsko kronovino.

4. Julija 1851 je bil XXXII. del, III. tečaj deželnega zakonika in vladnega lista izdan in razposlan, ki zapopade:

Spisek od c. k. kupčijskega ministerstva 21. Januarja 1851 podeljenih izklenivnih pooblastenj. — Spisek od c. k. kupčijskega ministerstva 1. Februarja 1851 podeljenih izklenivnih pooblastenj. — Spisek od c. k. kupčijskega ministerstva 16. Februarja 1851 podeljenih izklenivnih pooblastenj. — Razpis c. k. kupčijskega ministerstva 21. Marca 1851. Podaljšanje Janez Köllerjevega pooblastjenja. — Rapis c. k. kupčijskega ministerstva 29. Marca 1851. Podaljšanje Antonio Masera-tiovigga pooblastjenja. — Spisek od c. k. kupčijskega ministerstva 30. Marca 1851. podeljenih izklenivnih pooblastenj. — Spisek od c. k. kupčijskega ministerstva 14. Aprila 1851 podeljenih izklenivnih pooblastenj. — Spisek od c. k. kupčijskega ministerstva 23. Aprila 1851 podeljenih izklenivnih pooblastenj.

5. julija 1851 bo v c. k. dvorni in državni tiskarnici na Dunaju XLIV. del občnega državnega zakonika in vladnega lista in sicer v edino-nemškem, kakor tudi v vsih dvojnih izdanjih razun romansko-nemškega izdan in razposlan.

Zapopade pod

št. 158. Cesarski ukaz od 24. junija 1851 glede preiskovanje in obsodbe uporov zoper osebe, ki so za ohranjenje javnega miru postavljene.

št. 159. Razpis ministra denarstva od 29. junija 1851, po katerem se razglasi pozneje poterjeno preloženje denarnega okrajnega vodstva tz Karlsburga v Broos in vstanovitev dveh novih finančnih vodstev na Sedmograškem, potem začetje moči denarnega deželnega vodstva in denarnih okrajnih vodstev v Erdelju.

št. 160. Razpis ministerstva vojaštva od

30. junija 1851, zadevajoč povračbo za izbe na vojaškem popotovanju za vojake, ki niso prostaki, pa tudi ne častniki.

Tudi danes 5. julija bodo ravno tu sledeči deli tečaja 1850 občnega državnega zakonika in vladnega lista v sledečih izdanjih izdani in razposlani, in sicer:

XXXVII. del v poljsko-, slovensko-, horvaško- in serbsko nemškem;

XLII. v poljsko-nemškem;

CXXXVIII. v horvaško-nemškem;

CLXIV. v talijansko- in slovensko-nemškem dvojnem izdanju.

Poslednjič bo danes, 5. junija za edino-nemško izdanje pregled zapopada državnega zakonika in vladnega lista mesca junija 1851 izdanjih delov tega zakonika izdan in razposlan.

2. julija 1851 sta bila ravno tu sledeča dela tečaja 1850 občnega zakonika in vladnega lista izdana in razposlana:

XLII. del v česko-nemškem,

CLXII. del v slovensko-, serbsko- in romansko-nemškem dvojnem izdanju, česko-nemškemu izdanju dela XLII. je tudi zaznamek tiskarnih pogreškov pridjan.

Pregled zapopada 2. in 5. julija izdanih delov tečaja 1850 je bil že pri razglašenju edino-nemškega izdanja naznanjen.

Nevradni del.

Narodno jugoslavensko gledišče v Zagrebu.

Minulo je že čez deset let, kar se doneski za jugoslavensko gledišče v Zagrebu nabirajo in sicer ne z naj boljim vspehom.

Da se ta reč bolj srečno, bolj veselo ne doverzuje, je več vzrokov; zdi se nam, da je prvi naj važniši vzrok, ker se z nabranimi denarji ne ravna javno in drugi, tudi sila važni, ker narod ni prepričan o koristi te naprave, ker ne zna ceniti sadu, kterega bi ona rodila. Večidel našega naroda, ne rečemo da celi narod, meni, da je gledišče le, da se dolgi čas krati, da ne prinese nikake koristi, nikakega vžitka, in zavolj tega mu tudi mar ni prizadetja nekterih mož za vtemeljenje narodnega igrališča, pozabiv tisto pomembonosno načelo, da se samo z združenimi močmi celega naroda zamore doseči tako imeniten namen. Zavolj tega ne bode preveč, ob kratkem spregovoriti sploh o gledišču in o njegovem blagotvornem uplivu za narodno izobraženje.

Gledišče, ako je tako vredjeno, kakor mora vredjeno biti, ima razne dobre vplive. Čuti, ki se zbude pri igranju dobrih iger, požlahtnijo serce in duh, ga zbude iz nemarnosti in nečutljivosti, iz bolezni, ki tako gosto napadete človeško serce. Gledišče združuje tisto stran naroda, ki nič družega vzvišenjega ne misli kakor je tisto, ki isključljivo dušno življenje raduje. Z jedne strani vblažuje sirove običaje, z druge strani pa umiruje divjost serca, plod uholosti i lahkomisljenosti. Gledišče

je tista naprava, v kterej se združuje razveselovanje z podučevanjem, mir z nepokojem, kratkočasovanje z učenjem.

Ko žalost serce mori, ko nam trud v samotni ure greni, ko se nam celi svet in vse razveselovanje pristudi, ko se tisuče in tisuče težav nam na dušo vleže, in ko smo obilnih opravkov skoraj obnemogli: takrat nas sprejme gledišče v svojo sredo; v tem umetnem svetu pozabimo na strasti, nezgode in tugopolno življenje, spet sami k sebi pridemo, naši čuti se ožive, zaterti občutki spet zbude dušo našo k novemu marljivemu življenju. Nesrečni se zjoka v gledišču o tuji nesreči in o svoji, srečni se strezne, opazi mnogo pogubo in nevarnost, ki mu proti, iz mehkuža postane večkrat v gledišču pravi mož in neizobraženi divjak začne v gledišču najprvo misliti.

Še mnogo bi se zamoglo napeljati v dokaz koristi gledišč, pa že iz tega se mora vsak natanjko prepričati, kolike vrednosti da so.

Kakor je pa dobro gledišče učilnica vsega dobrega in narodnega izobraženja, tako je slabo gledišče učilnica vsega slabega, pokvarjenja, popačenja, slabo vredjeno kazališke je z eno besedo strup za narode.

Namen tistih mož, ki so prvi pozvali knaberi doneskov za naše narodno gledišče, je večje važnosti, kakor tudi navadni ljudje mislijo, znamenito pa sovražniki naše narodnosti. Dogodivščina celega človeštva nas uči, da so od sila davnih časov vsi izobraženi narodi mnogo storili za gledišče, veliko skerb zanje obračali. Da pa tudi naš narod zamore vse te koristi doseči, ktero dobrovredjeno gledišče stvari, je potrebno, da je gledišče narodno, norodno ne samo glede jezika, ampak tudi glede izbere iger, ki se na oder spravijo, da bi se narodu, ki se z ene strani izobražuje, ne vzel čut in narodni ponos, brez česar ne more noben narod izobražen in svoboden biti. Res poslednji čas je že, da se marljivo poprime-mo in poskerbimo za vtemeljenje narodnega gledišča, in ker ni zbranega sedaj narodnega zbora, kteremu bi imele take reči mar biti, bi morala za to skerbeti banska vlada, ali bi si pa moralo sestaviti posebno društvo, ki bi se te reči marljivo poprijelo, dokler da se zbere naš deželni zbor.

N. N.

Austrijansko cesarstvo.

Horvaška.

Ban Jelačić je pervikrat podel 45 milodarov iz Jelačićevega zaklada.

Med 45. osebami jih je 38 iz horvaške granice in 7 iz slavonske, po polkih jih je 7 iz likanskega, 3 iz otočanskega, 8 iz ogulinskega, 3 iz Sluinskega, 4 iz kriškega, 2 iz St. Jurškevega, 2 iz brodskega, 5 iz gradiškanskega, 9 iz pervega banalskega, 4 iz družega banalskega polka.

Po spolu je 20 moških oseb, 20 vdov in 5 sirot padlih graničarov med podeljenimi.

Med 20 moškimi osebami je 1 naddesetnik, 5 desetnikov, 1 poddesetnik, 1 topničar in 12 prostakov, ki so bili vsi v vojski 1848 in

1849 ranjeni. Eden zmed teh je zgubil, ker je ozebel, na vsakej nogi 4 perste, eden je bil pri Szolnoko trikrat v ramo ranjen, enkrat v persi in enkrat v herbet, več njih je zgubilo noge in roke. Od teh podeljenih 20 moških sta dva neoženjena in 18 jih je oženjenih. Od oženjenih sta dva brez otrok, drugih 16 pa ima skupej 50 otrok, ki še niso preskerbljeni. Eden jih ima 6, trije jih imajo po 5, dva po 4, trije po tri; drugi imajo po enega ali po dva. Naj mlajši med podarjenimi je 19 let star in nar starši 47 let. Služil je eden 20, trije 19 in dva 16 let, eden pa še le 7 mescev in sicer Sluinec Dako Rajakovič, ki je bil v kvok ranjen.

Med 20 vdovami jih je 17 iz horvaške granice in tri iz slavonske, po polkih ste dve iz likanskega, 1 iz otočanskega, 2 iz ogulinskega, 1 iz sluinskega, 3 iz kriškega, 1 iz št. Jurjevega, 1 iz brodskega, 2 iz gradiškanskega, 5 iz prvega banalnega in 2 iz drugega banalnega polka. Moži treh vdov so bili desetniki in drugih prostaki. Od teh 20 vdov imajo štiri po 6 otrok, devet po 5, in drugih 7 vdov ima vsaka 4 otroke. Vsih dvajset vdov ima 97 otrok. Med peterimi otroci Stane Bonitovičeve sta dojkica pet let stara. Med možmi teh vdov, sta padla 2 pred Dunajem in trije so umerli v bolnišnici pri Dunaju za rane, ktere sta ondi dobila, trije so padli pri junakoserčni brambi v Budi pod Hentzi-om, dvanajst drugih jih je padlo na Ogorskem in dva na Laškem, dveh je pri Günsu zmanjkalo, ni dvombe, da so ju Madjari umorili.

Vsih pri tej podelitvi preskerbljenih otrok je 168.

* Po visokim e. k. ministerstvu za trgovino obertnost in javne stavbe imenovani odbor, ki ima vstanoviti pripravno mesto za zidanje kolodvora, v katerim bi se železnici od Zidanega mosta do Zagreba in od Zagreba do Karlovca in Siska zjedini, je dogotovil svoje opravilo na koncu mesca junija in svoj predlog visocemu ministerstvu za poterjenje poslal.

Po tem predlogu se bo kolodvor zidal na tako zvanej Ciglenici in s tem so poderti vsi glasovi, ki so se slišali, da se železnica na Hervaško ne bode napravila.

* Horvaško kmetijsko društvo je sledeče banški vladi predložilo, da bi ona skerbela, da se po moči izpelje:

1. Da se pospeši komasacija in vredijo zemljišča, da se razdele občinski gojzdi in pašniki, da se zemljišča vsacega gospodarja kolikor je mogoče v en kos spravijo.
2. Da se pospeši gojenje merve.
3. Da se gleda, kako bi se z vinom bolje ravnalo in mu odperla pot v tuje zemlje.
4. Da se napravijo vodotoči za močenje livad.
5. Da se napravi statistika obdelovanja cele horvaške zemlje.
6. Da se vstanovi štibra na mesec, ne pa kakor sedaj enkrat na leto.
7. Da se posebni pozor oberne na gojzde.
8. Da se vpelje primerno podučavanje o poljskem gospodarstvu.

Avstrijanska.

Ministerstvo denarstva je sklenilo ceno soli ponížati.

* Njegovo veličanstvo, saksonski kralj je skož Prago 2. t. m. na večer v Beč prišel

* Njegovo veličanstvo je Marii Breitenfeld, ktero je porotno sodništvo v Pragi k smerti obsodilo, smertno kazen prizaneslo in Najvišje sodništvo na Dunaju jo je na 6 let v teško ječo obsodilo.

* V narodni banki je bilo konec mesca junija za 42,804,345 gold. gotovine in banknotov je bilo med občinstvom za 240,715,294 gold.

Ako primerimo to z mescam majem, se vidi: da je v banki za 500,000 gold. gotovine več kakor mesca maja, banknotov pa za 2,500,000 manj med občinstvom kakor poprejšni mesec. Tripercentnih denarničnih navkazov je bilo pa za 400,000 več med občinstvom kakor mesca maja.

* „Vid. dennik“ naznani, da se je za česko gledišče nabralo v Beču do konca mesca junija 1018 gold.

* 1. julija je bila na Dunaju javna obravnava pod predsednikom baronom Sammaruga zoper Sebastjana Preslera, zatoženiga hudodelstva uboja.

Iz zatoženega spisa se je vidilo, da je zatožen 28. oktobra 1850 v Ragendorfo Pavla Bauer-a, ponočnega čuvaja, sicer ne z namenom, ga vsmeriti, vendar pa s hudobnim namenom, petkrat ranil in sicer tako, da je moral umreti in na tako vižo je hudodelstvo uboja doprinesel.

28. oktobra 1850 je bil somenj v Ragendorfu, in tamošnja občinska kerčma je bila polna gostov; med njimi so bili Sebastjan Moshamer, Pavel Bauer in Jožef Presler. Poslednji gre ko osem odbije iz kerčme, pa kmalo spet nazaj pride in Pavlu Bauru reče: „Pavel, pojdi z mano“ in mu pod pasho seže. Pavel Bauer z njim odide. Čez kake dve minuti gre tudi Moshamer za njima, sreča ga Jožef Presler. — Moshamer stopi na cesto in vidi kakih 6 stopinj proč Pavla Baura v blatu ležati. Poslednji se ni zavedel in je bil ves v kervi. Več gostov ga vzdvigne in v hlev kerčme nese, on je rekel, da je komaj pred duri kerčme stopil, ko je bil že zaboden, drugo jutro umre. Zdravniki so rekli, da je Bauer dve majhini, dve nevarni in eno smertno rano dobil, ki je bila tudi vzrok njegove smerti. Sum so naglo vergli na Sebastjana P. On se je že popoldne z njim v kerčmi prepiral, ko je bil zvečer z več gostovi na poti proti domu, zapazi, da ima telovnik stergan in pravi, da ga noben drug ni stergal kakor Bauer, in pravi: „Tega ne pustim tako iti, moram se domu vernuti.“ On tirja potem od svojih spremeljavcov nož in jih naganja, da naj z njim grejo. Martin Köpf in Franc Mauser gresta z njim h kerčmi, Jožef Presler, ki je ravno na pragu stal, spelja prekanjeno Bauera na cesto; Bauer gre na cesto in kmalo potem ga Moshamer na cesti v kervi najde. Oba spremeljavca pravita, da ga je Jožef Presler zabolil. Ko so Sebastjana P. zaperli, najdejo v njegovej hiši nož, od kterega so rekli zdravniki, da je bilo smertno orodje, med tem ko sta bila noža tovaršev taka, da bi se človek ne bil mogel z njima do smerti zabosti. Sebastjan P. sam obstoji, da je rekel, da hoče Bauer-a pretepst, da ga je zares za uho bil in da ga je z nožem enkrat za pleča sunil. Köpf, ki je tudi Baura tepel, ga je nekoliko popred zapustil kakor Sebastjan P. Zdravniki pravijo, da so bile rane vse z enim in ravno tistim orodjem zavadane. Ako se tedaj premisli, da je le Sebastjan P. na Bauera jezen bil, da je tudi rekel, da ga hoče pretepst, ako se premisli, kaj da je sam obstal; in da so zdravniki zoper njega pričali in da se je pri njem nož najdel, s kterim je bil P. vsmerjen, se poterdi, da je sam Sebastjan P. Bauru vsih 5 ran zaval. Toraj je zatožen Sebastjan P. uboja in umora.

Potem se začne zatoženi zpraševati:

Predsednik. Koliko je bila ura, ko ste prišli na poslednji somenj?

Zatoženi. Znalo je biti krog pol dveh.

Predsednik. S kom, kdo je vas spremil?

Zatoženi. Z obena vertnarjema. Bili smo v kerčmi; jez, Franc Mauser, vertnar Martin Köpf in Jovan Kunst; smo pili in plačali, kar smo prinesli ukazali.

Predsednik. Je bil Jožef Presler tudi zraven?

Zatoženi. On in Gabriel Reggendorfer sta bila pri drugi mizi.

Predsednik. Ni bilo drugega nobenega ondi?

Zatoženi. Še nek mož je bil, pa ga nisim poznal, on ni bil iz naše vasi.

Predsednik. Je bil Jožef Presler z unimi znan.

Zatoženi. Tega ne vem. On je pri stranski mizi sedel.

Predsednik. Je bilo še več drugih mož ondi?

Zatoženi. Za gotovo ne morem povedati; bila je majhina mizica za tri ali štiri osebe.

Predsednik. Se niste pripirali.

Zatoženi. Smo se. Smo jedli, pili in peli; stala sta dva moža za nami, ki sta skoraj gotovo tergovce na somenj peljala; ti so z nami peli; naenkrat stopi k nam mož, ki je bil čevljar, ker so mu čevlje čez ramo visele; bil je pijan. Gabriel se začne z njim prepirati. Nato pride kerčmar in reče enemu, ki je z nami pel: „Stepite se, sicer ne gre o somnju.“ Na to se vsi smejaajo in mož odgovori, zdaj še le pijemo; on plača polič vina, kdo da je pa bil, tega ne vem; Martin Köpf bo povedal. Kerčmar praša, zakaj da se prepiramo, mi zavernemo, da se ne prepiramo, ampak le radujemo, točar pa pravi, Regendorfer je. Hotli smo potem domu iti, pa kerčmar nas ni pustil, on nam vina naliva in mi ga stoje pijemo. Potem še en drug pride, ki je zdaj hlapec v Schweinbartu, ki je tudi za bokal vina dal, tako smo ga že vsi precej pod kapo imeli. Ko gremo po stopnicah dol, pride nam nasproti nek mož, s klobukom pokrit, kterega nisim poznal. On nas zadej suje in obstane; Martin Köpf proti njemu stopi in ga po klobuku udari. Jaz hočem na stran skočiti, pa mož me udari, me za persi zgrabi in k zidu pritiska. Tedaj pokličem oba vertnarja in Köpfa in rečem, ko bi nož imel, bi mu kako dve dal. To sim tudi že popred povedal, ker je resnica drugači ne morem povedati. Martin Köpf zaverne, da nima noža. Mauser pravi, tu ga imaš, in mi da pipec. Potem nisim več na moža mislil, ker je preč šel. Jez stojim pri kerčmi in slišim, da se pogovarjajo o ključu od kleti; to je vzrok, da se spet vernemo. Vertnarja gresta in mi rečeta: „Pojdi z nama domu, skupej smo pili, skupej gremo tudi domu.“ Ko pridem pred vrata kerčme, stoji za vratmi Martin Köpf, Franc Mauser in Ivan Kunst. Jaz jih prašam, če grejo z mano, ko Jožef Presler znad pervega nadstropja pride in reče: „Počakajte, mi gremo koj z vami.“ Ko mu povem, da mi je mož telovnik stergal, reče Presler: Jaz bi ga vun vergel, pravi fanti ste, ko si pustite obleko z života tergati! Jez sim bil tudi fant! Jez mu rečem: „Pusti ga noter.“ Ko tako stojimo in govorimo, pride Jožef Presler z možem in reče: „Stric, ta tukaj ima vašo pipo, zgrabite ga, skož vrata z njim!“ Martin Köpf priskoči in mu dve založi, če z nožem ali ne, tega ne vem; jez govorim golo resnica, ker vem, da pred sodbo stojim, in da tu nič ne pomaga kakor resnica. — Zdej pridem zraven in mu tudi dve dam. Martin Köpf gre preč, jez grem tudi domu; Jožef Presler pride za nama in reče: Pojte, jez sim ga vun spravil, vi dva sta korenjaka; se ne branita. Mož še tam leži, sta ga morebiti z nožem.“ — Jaz in Martin Köpf praviva, da ne.

Preds. Ste pili tobak, ko ste bili ondi?

Zatož. Da, in sicer iz pipe, ktero mi je Kunst dal in tudi smodko ko sim šel domu, ker zlo tobaka ne pijem, mi je bila tudi ena smodka dovolj.

Preds. Je Jožef Presler tudi tobak pil?

Zatož. Tega ne morem povedati, ker dru-

gekrate ga ne pije; ko so pa nas zaperli, je rekel, da mu je uni mož tri smodke dal.

Preds. Kdo je bil zraven, ko ste tje prišli in se začeli pripraviti?

Zatož. Jaz, Martin Köpf, oba vertnarja, Mauser in Kunst; bilo je takrat tudi že tamno, v kerčmi je bila še luč.

Preds. Tedaj ni bilo tamno?

Zatož. Mrak je bil tako, da se je komaj vidilo, da nekdo gor in dol hodi, kdo pa da je bil, nisim mogel viditi, ker sim bil preveč omoten.

Preds. Pa vendar za vse veste, ki so bili zraven?

Zatož. Da, ker smo zgorej pili, in vsi skupaj bili. Sicer pa nisim nikogar poznal.

Preds. Niste tistega moža, kteremu so klobuk zmečkali, popred vidili, ali morebiti ni tudi pri vaši mizi sedel?

Zatož. Če je bil tisti mož, ne vem; imel je klobuk; tudi ne vem, če je imel kožuh ali suktnjo, samo tisti mož, ki je zgorej stal in rekel: „Stepite se, sicer ne gre na somnju,“ ti je imel kratko suktnjo.

Preds. Ne veste nič o prepiru v kerčmi?

Zatož. Nič, samo točar se je z nekim možem pričkal, ki ni hotel bokala vina plačati in je rekel: „Vi povsod tako naredite, greste piti in nič ne plačate.“ Sicer se pa nobeden ni pričkal.

(Dalje sledi.)

Česka.

V Boješiču pri Breznici je poslednjič ogenj vstal, ki je 9 hiš pokončal. Škoda se ceni na 10.000 goldinarjev. Kako pa je ogenj vstal, ni znano.

Moravska.

Znano je, da se tergovec v Bernu, gospod Bauer trudi s Perzio v neposredno kupčijsko zvezo stopiti. Avstrijski izdelki so bili že tje poslani, pa tudi ondašnji izdelki so že na poti v Avstrijo. Po pismu deželnega poglavarja Zabalkanskega, gospoda kneza Woronzova od 15/27 maja t. l. so že nekatere poslatve tje prišle in deželni poglavar je k sreči izvolil komisionarja, Dragotina Grizonia v te namen, ki bo opravilo mnogo polajšal. Posebno važno je to, da je knez Woronzow rusko ministerstvo denarstva sprosilo, da je v Odeso že povelje prišlo, da je blago, ki gre v Perzio in iz Perzie, kterega gospod Bauer pošlje, ali ktero je njemu poslano, prosto preiskovanja. Kdor ve, kako ostro se ruske colne postave spolnujejo, bo spoznal, kako velika težava je s tem poveljem padla.

* Iz Hradiša so poslali kneza Schwarzenbergu zahvalno pismo z 3600 podpisi, ki se glasi:

Svitli knez in gospod!

S čuti naj serčneje zahvale in ljubezni se bližamo Vašej svitlosti, v Vašej visokej osebi rešitelja in varha Avstrije pozdraviti in Vašo svitlost posebno za ohrambo miru o tej teškej dobi ponižno zahvaliti.

Ime Vaše svitlosti napolni svet z čudenjem, ono dviga persi vsacega pravega domoljuba, vsacega jakega Avstrijanca z ponosom in navdahnutjem in zjedini prevagljivo število vsih dobromislečih v enej želji; da bi večni previdnosti dopadlo, Vašo svitlost na čelu prestola v srečo in blagostanje Avstrije, v srečo in blagostanje Evrope dolgo ohraniti! Ne prezremo neskončno prizadetje, skerbi in nevarnosti, ktere je Vaša svitlost na svojo ramo vzela iz gole ljubezni do carskega prestola in naše vesolne domovine, pa tudi od neskončne moči volje Vaše svitlosti, da se bo vse skoraj srečno premagalo, se soglasno v celoto

združilo in veliko Avstrijo v cvetje kakor nikdar poprej pripravilo.

Mi zaupamo nepogojno v vse storitbe vlade, ker vemo, da le tisto hoče in želi, kar nam je dobro in koristno in kar k občinskemu blagostanju vsih narodov Evrope pelje.

V vsih časih in vsih okoljšinah bo Moravec svojo pošteno dobro voljo, svoje domoljubno mnenje in prizadetje za najvišje carsko hišo, za vesolno avstrijsko domovino poterdil in z Bogom svoje drago in blago za čast, za slavo, za veličanstvo Avstrije zastavil.

To je mnenje, kterega v sercu hrani po celej deželnej sodni Hradiša vradnik, mestnjani in ratar za Vašo svitlost, ohranitelju mira, varhu Avstrije ponižno s tem zahvalnim pismom s serčno prošnjo ga sprejeti, podamo.“

Ogerska.

Ko je leta 1849 Görgey s svojo vojsko šel od Komorana v Potisje je imel saboj 17 vozov zlate rude, ktero mu je domobranni odbor izročil, da jo čuje pred Avstrijanci. Görgey prispe v Potisje in vidi, da mu druga rešitev ne ostane, kakor nagli beg, da se osvobodi teškega in dragega blaga, kterega so teško naprej spravljali na močvirnih krajih, ga ukaže v Tiso potopiti, kar se je tudi zgodilo blizo Tisa-Füreda. Že čez dve leti krije hladna Tisa teh 17 vozov zlata, in nikdo se še ni spomnil jih iz dna reke spraviti. Ni še dolgo, kar se je predlog storil s pomočjo ondašnjih ribčev to zlato iz reke na beli dan spraviti, ktero je vredno naj manj 400.000 goldinarjev.

* Ivan Urag, lekar v baranskej županiji, je naznanil svojim prijateljem, da je čedo, ki je imela 154 glav, s ceplenjem goveje kuge tako ozdravil, da so le 4 glave padle, 150 glav se je pa v 14 dneh popolnoma ozdravilo.

* Na Ogerskem je bil 1. t. m. v različnih mestih potres in sicer ob 10 zvečer. V Komoranu je bil tako hud, da so zvonovi začeli klenkati. Skoraj nobena hiša ni ostala tako, da bi ne bila bolj ali manj poškodovana, dimniki so se poderli, in nadstrešje je pri večih hišah na kup padlo.

Tudi v Požunu, Vacu in Budapešti je bil potres, vendar ne tak hud.

Serbsko.

Juri Svilarović, serbski učitelj, je spisal načrt za serbske narodne početne šole.

Galicija.

„Lemberger Ztg.“ naznani, da so kmetje občine Slaventyn posestva svoje nekdanje grajšinske gosposke s silo napadli; akoravno jih je krožno poglavarstvo tega svarilo, so se vendar pogovorili in skupoma vstali zoper vpeljavo naredb, ki so bile v varstvo posestva grajšine storjene. Morala se je toraj sila rabiti. Pri tem je bila prva potreba soseskinega župana odstaviti, ker je on posebno sosesčane dražil. Poslalo se je po žandarje tu, ki so župana zaperli, množica se je pa žandarmeriji ustavila in otroke in žene saboj imela, da bi žandarji ne bili streljali. Žandari vendar tega niso porajtali in začno z vojaki vred, ki se jim prišli v pomoč, med množico streljati, tako da je bil eden zmed množice smertno ranjen: Nato se je pa vsa množica razkropila in preiskovanje se je začelo.

Tuje dežele.

Nemška.

Njegovo veličanstvo pruski kralj je minister-skemu predsedniku, knezu Schwarzenbergu čerčni orlovi red podelil.

* Hambursko mestnjanstvo je postavilo o tisku zaverglo.

Francoska.

Porotno sodništvo v Parizu je obsodilo znanega demokrata Ledru-Rollina, ki je zdaj v Londonu, kakor spisatelja nekih puntarskih spisov v kontumacijo na dve leti v ječo in h kazni 1000 frankov.

* Ko je predsednik republike francoske poslednjikrat vojake pregledoval, so upli: Živi republika, živi predsednik! dva godca vojaške bande pa zavpijeta: Preč z predsednikom, živila republika. Ta dve nezadovoljnika sta se brez odloga zaperla.

Laška.

Poslednje dni se pripoveduje od več moritev na Laškem, ki so se na enako vižo, ob enakem času, pa na raznih krajih zgodile.

* V narodnem zboru v Turinu so se poslanci poslednjič hudo zoper ministerstvo dvignuli in ga grajali; ako se to tako naprej godi, bo moralo ministerstvo odstopiti, ker se obdržati ne more. Mesto Turin je vse napeto o izidu te reči.

* Iz Turina se piše 29. junija sledeče:

Ne verjemite, da je radikalno stranka tukaj zaspala in de leno križem roke derži. Ona je bolj marljiva, kakor bi se zamoglo misliti, posebno na Nemske, kjer se tolažijo z vero, da se v Piemontu vse po redu godi, da je dežela mirna, prebivavci zadovoljni in da vstavna vlada vsak dan bolj čvrsto korenine poganja. Več znamenj nam pokaže, pa temu ni tako. Naša reč takole stoji: Radikalni so zdaj mirni, oni hočejo, da bi se zdelo, da so zadovoljni z vstavnimi napravami. Pa vse to je le zdetje. V sercu pa ne zaupajo vladi. Ako bi se kdaj spet vojska vnela za neodvisnost in edinstvo Italije, bi se hudo prizadevali berzde v svojo roko dobiti in se poskusili bitti s svojo roko, v svoj nevarnosti in odgovornosti. Preden se vendar ta razločna doba prikaže, jih ne mika namene na celo zapisati. Kdaj bi tudi s tem dosegli? Zares bi se kraljeva vlada o takem iz svoje dremote zbudila, konservativni možje, ki do zdaj niso mogli svojih namenov speljati, bi s perstom zamogli na nevarnost kazati, ktere mladi kralj ne vidi, ali je viditi neče. Življi obstanja v deželi niso slabi. Posebno časopisi zoper nje govoriyo. Ako pa pride dan razločbe, če ima vladarski ali republikanski namen v Piemontu veljati, se bo pokazalo, da ima stranka konservativcev mnogo moralne moči. Revolucijska stranka svoje opravke doversuje v skrivnih zbirališčih, kterih je po deželi mnogo. Pravijo in zagotoviyo nas, da jih je samo v Genui 50, da bi plamen revolucije zbudili. One si vedno dopisujejo. Pri prvih zbirališču v Genfu se bodo talijanski demokrati pogovarjali Mazzinetove stranke. Ako je govoriči verjeti, bodo posebno pazljivo oko na Sicilio obrnuli. Neapolitanska vlada je bila o tej zadevi osvedočena iz Pariza in od drugod. Piemonteski časopisi so toraj močno prizadevajo, zoper Neapel sovraštvo zbuditi, in toraj pripovedujo vsake sorte pravlice. Tako se je od ondi naznanilo, da je v Neaplu vse napeto, pa je kralj poslednjič posilil nekterim političkim hudo delnikom milost skazal, ker je ljudstvo skup vrelo in kralja prisililo jim prizanesti. Vojaki bi ne bili vbogali, ako bi jim bilo dano povelje, se zoper ljudstvo dvignuti itd. Take reči so le pravlice, pa vendar se pri nas verjamejo.

Gerska.

Na Gerskem se vedno roparji vasi in mesta nadlegujejo kakor tudi morske bregove.

